

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 4578/2022
Рев2 4800/2022
24.08.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић и Надежде Видић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Обрен Драгутиновић, адвокат из ..., против тужене Контроле летења Србије и Црне Горе „SMATSA“ Д.О.О. Београд, са седиштем у Београду, чији су пуномоћници Ана Воркапић и Данијела Мићуновић, адвокати из ..., ради накнаде штете због изгубљене зараде и доприноса, одлучујући о ревизијама тужене, изјављеним против пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 2493/2019 од 01.11.2019. године и Гж1 2682/21 од 01.04.2022. године, у седници одржаној 24.08.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована ревизија тужене, изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2493/2019 од 01.11.2019. године, става првог изреке.

ОДБИЈА СЕ, као неоснована ревизија тужене, изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2682/21 од 01.04.2022. године, у делу у коме је потврђена пресуда Првог основног суда у Београду П1 3769/19 од 08.12.2020. године у ставу другом изреке.

УСВАЈА СЕ ревизија тужене и **укидају се** пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 2682/21 од 01.04.2022. године у делу у коме је потврђена пресуда Првог основног суда у Београду П1 3769/19 од 08.12.2020. године у ставу првом, трећем и четвртом изреке и пресуда Првог основног суда у Београду П1 3769/19 од 08.12.2020. године у ставу првом, трећем и четвртом изреке и у том делу предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 3769/19 од 08.12.2020. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и обавезана тужена да му на име накнаде штете због незаконитог отказа уговора о раду у виду изгубљених зарада за период од 12.08.2013. године до 26.12.2017. године исплати појединачне месечне износе са законском затезном каматом на сваки појединачни износ од дана доспелости до исплате, у висини и од датума ближе означених у том ставу изреке. Ставом другим

изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име јубиларне награде за 25 година непрекидног рада код тужене плати 264.073,16 динара са законском затезном каматом од 29.12.2016. године до исплате. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да на име тужиоца уплати доприносе за пензијско и инвалидско осигурање Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање, Филијала Београд, доприносе за здравствено осигурање Републичком фонду за здравствено осигурање Филијала Београд и доприносе за случај незапослености Националној служби за запошљавање, Филијала Београд на терет запосленог и на терет послодавца, у опредељеним месечним износима, ближе означеним у том ставу изреке, у валоризованим износима утврђеним на дан уплате по методологије надлежног органа коме се уплата врши и под претњом принудног извршења. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова поступка плати 724.450,00 динара са законском затезном каматом од 13.03.2019. године до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 2493/2019 од 01.11.2019. године, ставом првим изреке, потврђена је првостепена пресуда у ставу првом изреке, у делу којим је тужена обавезана да тужиоцу на име накнаде штете због незаконитог отказа уговора о раду за период од августа 2013. године до марта 2014. године исплати појединачне месечне износе са законском затезном каматом на сваки појединачни износ од дана доспелост до исплате, у висини и од датума ближе означених у том ставу изреке, и у делу става трећег изреке, који се однос на уплату доприноса за пензијско и инвалидско осигурање, здравствено осигурање и осигурање за случај незапослености на наведене износе, а жалба тужене у том делу одбијена, као неоснована. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда у делу става првог изреке за накнаду штете због незаконитог отказа уговора о раду за период од августа 2013. године до марта 2014. године, преко износа досуђених ставом првим изреке, до тражених износа у појединачним месечним износима са законском затезном каматом на сваки појединачни износ од дана доспелости до исплате, у висини и од датума ближе означених у том ставу изреке и у делу става трећег изреке који се односи на уплату доприноса за пензијско и инвалидско осигурање, здравствено осигурање и осигурање у случају незапослености на наведене износе и у том делу захтев тужиоца је одбијен, као неоснован. Ставом трећим изреке, укинута је првостепена пресуда у преосталом делу става првог и трећег изреке, у ставу другом и четвртом изреке, и у том делу предмет враћен првостепеном суду на поновно суђење.

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 3769/19 од 08.12.2020. године, ставом првим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде штете због незаконитог отказа уговора о раду за период од 01.04.2015. године до реинтеграције тужиоца 26.12.2017. године, исплати појединачне месечне износе са законском затезном каматом на сваки појединачни износ од дана доспелости до исплате, у висини и од датума ближе означених у том ставу изреке. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде штете на име јубиларне награде за укупан 25 рад код тужене исплати 264.073,16 динара са законском затезном каматом од 29.12.2016. године до исплате. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да за тужиоца за период од априла 2014. године до децембра 2017. године, уплати доприносе на терет запосленог и на терет послодавца и то за пензијско и инвалидско осигурање Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање, Филијала Београд, доприносе за здравствено осигурање Републичком фонду за здравствено осигурање

Филијала Београд и за случај незапослености Националној служби за запошљавање, Филијала Београд, појединачне месечне износе, ближе означене у садржају тог става, у валоризованим износима утврђеним на дан уплате по методологији надлежног органа коме се уплата врши. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова поступка плати 795.500,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 2682/21 од 01.04.2022. године, одбијена је, као неоснована жалба тужене и потврђена првостепена пресуда.

Против правноснажних пресуда донетих у другом степену, тужена је благовремено изјавила ревизије, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијане одлуке, применом члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр.72/11 ... 18/20), и утврдио да ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2682/21 од 01.04.2022. године није основана, а да је ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2682/21 од 01.04.2022. године делимично основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је засновао радни однос код тужене 01.07.1991. године. Дужност председника ... одбора, односно ... обављао је у периоду од 24.12.2008. године до 08.04.2013. године, на основу уговора о раду од 24.12.2008. године, са анексом I и II. Чланом 9. наведеног уговора о раду предвиђено је да ако тужилац по истеку мандата председника ... одбора буде распоређен на друге одговарајуће послове код тужене, да има право да годину дана од истека мандата прима зараду коју би остварио као председник ... одбора, односно последњу остварену зараду пре истека мандата, уколико је то за њега повољније, у складу са чланом 40. став 3. и 4. Колективног уговора. Анексом III Уговора о раду од 09.04.2013. године чланом 1. констатовано је да је тужилац 08.04.2013. године разрешен дужности ..., а чланом 2, да је тужилац распоређен на радно место ...-Специјалиста за ... у организационој јединици Службе Према члану 3. став 1. и 6. овог анекса, између осталог, предвиђено је да тужилац задржава право да годину дана од дана престанка обављања дужности/послова ... тужене, закључно са 08.04.2014. године, прима зараду коју би остваривао као ... тужене у висини од 1295 бодова, односно последњу остварену зараду пре престанка обављања дужности/послова ... тужене уколико је то за њега повољније. Након истека рока из става 1. овог члана, тужиоцу је за обрачун зараде, у складу са чланом 2. овог Анекса и Табеларним прегледом ОУ/УО.01 број 192/7 од 19.05.2011. године, утврђена зарада у висини од 505 бодова. Решењем тужене о отказу уговора о раду од 02.08.2013. године, тужиоцу је отказан уговор о раду 24.12.2008. године, као и сви анекси о изменама уговорених услова рада. Наведено решење поништено је правноснажном пресудом Првог основног суда у Београду П1 3546/13 од 29.03.2017. године, а тужилац је враћен на рад 26.12.2017. године, на исто радно место, када је са туженом закључио анекс IV Уговора о раду. Чланом 2. став 2. тог анекса, утврђено је да се за обрачун зараде утврђује број бодова у висини од 460 бодова, а према члану 4. уговорена је примена овог анекса почев од 26.12.2017. године.

Висина изгубљене зараде утврђена је оценом налаза и мишљења судског вештака економско – финансијске струке, који је налаз и мишљење дао у више варијанти. Према првој варијанти висина изгубљене зараде за цео период од 13.08.2013. године до 25.12.2017. године утврђена је применом 1295 бодова. Према другој варијанти висина изгубљене зараде утврђена је применом 1295 бодова у периоду од 13.08.2013. године до 08.04.2014. године, а од 09.04.2014. године до 25.12.2017. године применом 505 бодова. Према трећој варијанти изгубљена зарада је утврђена применом 1295 бодова у периоду од 13.08.2013. године до 08.04.2014. године, а од 09.04.2014. године до 25.12.2017. године применом 460 бодова. Изгубљена зарада тужиоца за период од 01.04.2014. године до 25.12.2017. године према другој варијанти номинално износи и то бруто 22.089.011,61 динар, а нето 16.988.971,28 динара, а према трећој варијанти бруто 20.216.334,44 динара, а нето 15.303.561,82 динара. Висина јубиларне награде код тужене за 25 година радног стажа износи 264.073,16 динара.

Одлучујући о туженом захтеву тужиоца за накнаду штете због изгубљене зараде првостепени суд је пресудом П1 1725/2018 од 13.03.2019. године усвојио тужбени захтев тужиоца прихватајући прву варијанту налаза и мишљења судског вештака и обавезао тужену да тужиоцу по овом основу за цео спорни период исплати појединачне месечне износе са каматом како је то ближе наведено у изреци ове првостепене пресуде (чија висина је утврђена применом 1295 бодова) и припадајућим доприносима, као и јубиларну награду.

Побијаном другостепеном пресудом Гж1 2493/2019 од 01.11.2019. године, ставом првим изреке, потврђена је напред наведена првостепена пресуда у делу којим је тужена обавезана да тужиоцу на име накнаде штете због изгубљене зараде за период од августа 2013. године до марта 2014. године исплати појединачне месечне износе са каматом како је то ближе наведено у изреци ове другостепене пресуде, док је у преосталом делу првостепена пресуда делимично преиначена, делимично укинута. Ово, јер је другостепени суд сматрао да тужилац има право на накнаду штете због изгубљене зараде чија је висина утврђена у вредности од 1295 бодова за наведени период применом члана 120. и 192. Закона о раду, а у складу са уговором о раду закљученим 24.12.2008. године и анексом III уговора о раду закљученим 09.04.2013. године, према којима тужилац задржава право да годину дана од дана престанка обављања дужности односно послова ... тужене, закључно са 08.04.2014. године има право на зараду коју би остварио као ... тужене у висини од 1295 бодова, односно последњу остварену зараду пре престанка обављања дужности, односно послова ... тужене уколико је то за њега повољније.

Првостепеном пресудом П1 3769/19 од 08.12.2020. године обавезана је тужена да тужиоцу за период од 01.04.2014. године до 26.12.2017. године исплати појединачне месечне износе са каматом како је то ближе наведено у изреци ове првостепене пресуде, прихватајући другу варијанту из налаза и мишљења судског вештака у којој је обрачун зараде тужиоца за спорни период извршен применом 505 бодова, као и да му уплати припадајуће доприносе и јубиларну награду чија висина је такође утврђена на основу налаза и мишљења судског вештака. Другостепени суд је одлучујући о жалби тужене побијаном пресудом Гж1 2682/21 од 01.04.2022. године исту одбио, као

неосновану и потврдио првостепену пресуду прихватајући разлоге које је за своју одлуку дао првостепени суд.

По оцени Врховног суда неосновани су наводи ревизије о погрешној примени материјалног права, при утврђивању висине накнаде штете због изгубљене зараде за период од августа 2013. године до марта 2014. године и јубиларне награде, док су основани наводи ревизије о погрешној примени материјалног права при утврђивању висине накнаде штете због изгубљене зараде за период од 01.04.2014. године до 26.12.2017. године.

Чланом 191. став 1. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05, 61/05, 54/09, 32/13), прописано је да ако суд донесе правноснажну одлуку којом је утврђено да је запосленом незаконито престао радни однос, суд ће одлучити да се запослени врати на рад, ако запослени то захтева, док је ставом 2. истог члана прописано да поред враћања на рад, послодавац је дужан да запосленом исплати накнаду штете у висини изгубљене зараде и других примања која му припадају по закону, општем акту и уговору о ради и уплати доприносе за обавезно социјално осигурање.

Правилна примена наведене законске одредбе подразумева да је у случају незаконитог отказа, послодавац у обавези да запосленог врати на рад (уколико запослени то захтева), као и да му накнади штету у висини изгубљене зараде, која подразумева износе које би тужилац примио да није било незаконитог отказа. Тужилац је дужност председника ... одбора, односно ... тужене обављао у периоду од 24.12.2008. године до 08.04.2013. године, на основу уговора о раду од 24.12.2008. године, којим је предвиђено да ако тужилац по истеку мандата председника ... одбора буде распоређен на друге одговарајуће послове код тужене, да има право да годину дана од истека мандата прима зараду коју би остварио као председник ... одбора, односно последњу остварену зараду пре истека мандата, уколико је то за њега повољније, а Анексом III Уговора о раду од 09.04.2013. године констатовано је да је тужилац 08.04.2013. године разрешен дужности ... и да је распоређен на радно место ...-Специјалиста за ... у организационој јединици Службе ..., и да задржава право да годину дана од дана престанка обављања дужности/послова ... тужене, закључно са 08.04.2014. године, прима зараду коју би остваривао као ... тужене у висини од 1295 бодова, односно последњу остварену зараду пре престанка обављања дужности/послова ... тужене уколико је то за њега повољније. С обзиром на то да су странке уговориле право тужиоца да по истеку мандата председника ... одбора има право да годину дана од истека мандата прима зараду коју би остварио као председник ... одбора, односно последњу остварену зараду пре истека мандата и да се ради о периоду од 08.04.2013. године до 08.04.2014. године, то супротно наводима ревизије, правилан је закључак нижестепених судова да тужилац за наведени период има право на зараду коју би остваривао као ... тужене обрачунату применом 1295 бодова.

Правилан је закључак нижестепених судова да тужилац има право на накнаду штете на име јубиларне награде. Тужилац је засновао радни однос код тужене 01.06.1991. године, да није било незаконите радње тужене тужилац би по редовном току ствари 01.06.2016. године остварио 25 година радног стажа. С обзиром на то да у складу са чланом 120. став 1. тачка 1. Закона о раду запослени има право на јубиларну награду и да је чланом 45. став 1. алинеја 4. и став 2. Колективног уговора тужене прописано да ће се запосленом у складу са финансијским планом доделити јубиларна

награда за укупни радни стаж код послодавца, у календарској години у којој навршава 25 година у висини 80 % просечне нето зараде, то је правилан закључак нижестепених судова да је тужена у обавези да тужиоцу исплати и износ од 264.073,16 динара на име јубиларне награде коју би тужилац остварио да му није незаконито престао радни однос. Стога је, супротно наводима ревизије правилно одлучено када је обавезана тужена да тужиоцу исплати накнаду штете на име јубиларне награде у висини утврђеној на основу налаза и мишљења судског вештака.

Са напред наведених разлога, одлучено је као у ставу првом изреке применом члана 414. ЗПП.

Основано се ревизијом тужене указује да су нижестепени судови приликом утврђивања висине накнаде штете на име изгубљене зараде за период од 01.04.2014. године до 26.12.2017. године поступили супротно члану 191. став 2. Закона о раду.

Тужиоцу је незаконито отказан уговор о раду, са којих разлога тужилац има право на накнаду штете у висини изгубљене зараде, која подразумева износе које би тужилац примио да није било незаконитог отказа сагласно напред цитираном члану 191. став 2. Закона о раду. То значи да тужилац има право на зараду коју би остварио да није било незаконитог отказа, па је основ за обрачун она зарада коју је он остварио у моменту незаконитог престанка радног односа, уз евентуална увећања или смањења која су у међувремену била код тужене на том радном месту. Анексом III Уговора о раду од 09.04.2013. године тужилац је распоређен на радно место ...-Специјалиста за ... у организационој јединици Службе ... и задржао је право да годину дана од дана престанка обављања дужности/послова ... тужене, закључно са 08.04.2014. године, прима зараду коју би остваривао као ... тужене, а након истека овог рока зараду у висини од 505 бодова. Након доношења решења о отказу уговора о раду тужиоцу, тужена је донела нови Колективни уговор 26.02.2014. године којим је чланом 26. прописала да се зарада запосленог утврђује тако што се помножи број бодова који је одређен за послове које запослени обавља код послодавца са вредношћу бода (став 1.), да број бодова из става 1. овог члана се утврђује на основу Табеларног прегледа (анекс), који је саставни део овог Колективног уговора (став 2.) и да до доношења новог Правилника о организацији и систематизацији послова и распоређивање запослених у складу са новим Правилником који ће бити донет 31.03.2014. године примењиваће се Табеларни преглед ОУ/УО 01 број 192/7 од 19.05.2011. године (став 3.). Тужена је донела нов Правилник о организацији и систематизацији послова 31.03.2014. године и нови Табеларни преглед ОУ/ДЈ-250/4 од 31.03.2014. године, којим је за послове специјалисте за ... које је тужилац обављао до доношења решења о отказу уговора о раду предвиђено 460 бодова. С обзиром на то да је тужена донела Правилник о организацији и систематизацији послова 31.03.2014. године и истог дана Табеларни преглед, којим је за послове које је тужилац обављао до доношења незаконитог решења о отказу уговора о раду предвиђено 460 бодова, што значи да је дошло до смањења висине бода за послове које је тужилац обављао, то тужилац има право на накнаду штете због изгубљене зараде за период од 08.04.2014. године до 26.12.2017. године обрачунату применом 460 бодова, са којих разлога се не може прихватити као правилан закључак нижестепених судова да тужилац има право на накнаду штете на име неисплаћене зараде обрачунате применом 505 бодова, и са којих разлога се

основано ревизијом тужене указује да су нижестепени судови погрешно применили материјално право када су одлучивали о овом делу захтева тужиоца.

Имајући ово у виду, по оцени Врховног суда побијана одлука је у наведеном делу заснована на погрешној примени материјалног права, због чега је и чињенично стање остало непотпуно утврђено, јер нижестепени судови због погрешне примене материјалног права нису ценили правилност обрачуна и висину тражене накнаде на име изгубљене зараде за спорни период, због чега је чињенично стање непотпуно утврђено и због чега нема услова за преиначење нижестепених одлука.

У поновном поступку потребно је да првостепени суд чињенично стање у потпуности и правилно утврди како би имао могућност да, поступајући по примедбама из ове одлуке, о преосталом тужбеном захтеву тужиоца донесе нову и правилну одлуку.

Укинута је и одлука о уплати доприноса за спорни период, као и одлука о трошковима поступка, јер зависе од одлуке о накнади штете и од исхода поступка.

Са напред наведених разлога, Врховни суд је одлучио као у ставу другом изреке применом члана 416. став 2. ЗПП.

**Председник већа-судија
Добрила Страјина,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић